

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αθήνα, 12 Φεβρουαρίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥΣ :

(α) Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Κυριάκο Πιερρακάκη

(β) Εσωτερικών, Θεόδωρο Λιβάνιο

(γ) Πολιτισμού, Λίνα Μενδώνη

(δ) Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Βασίλη Κικίλια

Θέμα: Πορεία αποκατάστασης σεισμόπληκτων Ιερών Ναών Π.Ε. Ηρακλείου.

Υπουργοί,

Όπως γνωρίζετε στην Π.Ε. Ηρακλείου υπάρχει μεγάλος αριθμός Ιερών Ναών, οι οποίοι έχουν πληγεί από το σεισμό της Κρήτης το 2021, πολλοί από τους οποίους, εκτός από χώρους θρησκευτικής λατρείας αποτελούν, ταυτόχρονα, και μνημεία της βυζαντινής μας κληρονομιάς.

Η πορεία αποκατάστασής τους, έχει τεράστιο ενδιαφέρον για την τοπική Κοινωνία.

Είναι κρίσιμο ζήτημα πολιτιστικής και αναπτυξιακής βιωσιμότητας των πολύπαθων αυτών περιοχών, που προσπαθούν να σταθούν ξανά στα πόδια τους μετά από το καταστροφικό χτύπημα του Εγκέλαδου.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι αυτονόητη η στήριξη των σεισμόπληκτων Ιερών Ναών, από την Πολιτεία, με έργα που εξασφαλίζουν τόσο την προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη σημαντικών βυζαντινών μνημείων όσο και την επισκευή των σύγχρονων Ιερών Ναών. Για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και την προαγωγή της οικονομικής και πολιτιστικής βιωσιμότητας της περιοχής.

Αποτελεί, λοιπόν ευχάριστο οινόν το γεγονός ότι, το Υπουργείο Πολιτισμού συνδράμει, ήδη, σε συνεργασία και με σημαντικούς φορείς στην αναπτυξιακή και συνεκτική εξέλιξη της περιοχής.

Με ικανοποίηση έχουμε ήδη ενημερωθεί ότι, το Υπουργείο Πολιτισμού χρηματοδοτεί από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) ένα εν εξελίξει έργο συνολικού προϋπολογισμού 1.500.000,00 ευρώ, που αφορά στην εκτέλεση μέτρων σωστικού χαρακτήρα σε 40 πληγέντα μνημεία, εκ των οποίων 16 βρίσκονται στα διοικητικά όρια του Δήμου Μίνωα Πεδιάδας, Π.Ε. Ηρακλείου.

Μάλιστα, είναι πολύ ευχάριστο το γεγονός ότι, αναφορικά με την αποκατάσταση των σεισμόπληκτων μνημείων στην περιοχή του Δήμου Μίνωα Πεδιάδος, υπάρχει σύμπραξη του Πολυτεχνείου Κρήτης και του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με το Υπουργείο Πολιτισμού.

Η σύμπραξη αυτή διασφαλίζει τη διεπιστημονική προσέγγιση των θεμάτων που αντιμετωπίζουν τα μνημεία, με δεδομένο ότι πρόκειται για εξειδικευμένα έργα, στα

οποία εμπλέκονται ποικίλες επιστημονικές ειδικότητες και απαιτούν παράλληλη και ενδεδειγμένη ερευνητική αντιμετώπιση, με αυστηρή μεθοδολογία.

Πιο συγκεκριμένα :

ΜΕΡΟΣ Α' :

(α) Στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Καταγραφή υπάρχουσας κατάστασης, ερμηνεία παθολογίας και σεισμικής συμπεριφοράς σεισμοπλήκτων εκκλησιαστικών Μνημείων, εφαρμογή σε έντεκα μνημεία στην Κρήτη», που υλοποιήθηκε από το Μετσόβιο Πολυτεχνείο, εκπονήθηκαν και εγκρίθηκαν, κατόπιν γνωμοδότησης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, μελέτες αποκατάστασης των ακόλουθων μνημείων στη χωρική περιφέρεια του **Δήμου Μίνωα Πεδιάδος**:

- Μιχαήλ Αρχάγγελος στο **Αρκαλοχώρι**,
- Κοίμηση Θεοτόκου στο **Αρχοντικό**,
- Άγιος Αντώνιος στον **Πατσιδερο**,
- Εισόδια Θεοτόκου στο **Χουμέρι**,
- Άγιος Ιωάννης στο **Χουμέρι**,
- Σωτήρας Χριστός στη **Μικρή Επισκοπή Παρτίρων**.

(β) Ως προς το σχεδιαζόμενο ερευνητικό πρόγραμμα με φορέα υλοποίησης το Πολυτεχνείο Κρήτης για την εκπόνηση μελετών για σεισμόπληκτα εκκλησιαστικά μνημεία, περιλαμβάνονται τα ακόλουθα μνημεία στη χωρική αρμοδιότητα του **Δήμου Μίνωα Πεδιάδος**:

- Άγιος Νικόλαος στο **Μιλιαρίσι**,
- Θεοτόκος στη **Μικρή Επισκοπή**,
- Ζωοδόχος Πηγή στο **Αρχοντικό**,
- Άγιος Γεώργιος στο **Αρκαλοχώρι**,
- Ευαγγελισμός στον **Ευαγγελισμό** (Μουχτάρω).

(γ) Με την υλοποίηση της Πράξης «Λήψη αμέσων μέτρων άρσης ετοιμορροπίας στα πληγέντα από τους σεισμούς της 27 και 28/9/2021 μνημεία της Π.Ε. Ηρακλείου», η οποία ολοκληρώνεται την 15.6.2025, εκτελέστηκαν εργασίες σωστικού χαρακτήρα σε όλα τα ανωτέρω μνημεία. Επιπλέον, στο εν λόγω έργο περιελήφθησαν, πλην των προαναφερθέντων (για άμεσες επισκευές) :

- ο Ναός των Εισοδίων Θεοτόκου στο **Αρχοντικό**
- ο Ναός του Αγίου Παντελεήμονα στα **Πάρτιρα**.

Όλες οι ανωτέρω δράσεις είναι πολύ σημαντικές και θα πρέπει, βεβαίως, να επεκταθούν στο σύνολο των σεισμόπληκτων Ιερών Ναών της Π.Ε. Ηρακλείου.

Συγκεκριμένα :

ΜΕΡΟΣ Β' :

(α) Στα διοικητικά όρια του Δήμου Μίνωα Πεδιάδος στον οικισμό **Μαθιάς** βρίσκεται ο δίκλιτος βυζαντινός ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, ο οποίος φέρει σημαντικές φθορές ανάλογες με των Ιερών Ναών του ΤΜΗΜΑΤΟΣ Α' της παρούσης.

(β) Εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αρχανών Αστερουσίων, Π.Ε. Ηρακλείου βρίσκονται οι κάτωθι σεισμόπληκτοι Ιεροί Ναοί, που χρήζουν, ομοίως αποκατάστασης:

- Ι.Ν. Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, **Χουδετσίου**
- Ι.Ν. Αγίου Νικολάου, **Χουδετσίου**
- Ι.Ν. Αγίου Νεκταρίου και Αγίου Σπυρίδωνος, **Αγίων Παρασκιών**
- Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου, **Αγίων Παρασκιών**
- Ι.Ν. Αγίου Πνεύματος (Κοιμητήριο), **Αγίων Παρασκιών**
- Ι.Ν. Αγίου Νικολάου (Κοιμητήριο), **Μελεσών**
- Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής, **Μελεσών**
- Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου, **Μελεσών**
- Ι.Ν. Ευαγγελισμού, **Καλλονής Μελεσών**
- Ι.Ν. Παναγίας Καρδιώτισσας (Κοιμητήριο), **Καλλονής Μελεσών**

- Ι.Ν. Αγίου Νικολάου, **Πεζών**
- Ι.Ν. Αγίου Κωνσταντίνου, **Πεζών**
- Ι.Ν. Αγίας Μαρίας Ασπρακών
- Ι.Ν. Αγίου Ιωάννη (Κοιμητήριο), **Ασπρακών**
- Ι.Ν. Αγίου Νικολάου, **Ασπρακών**
- Ι.Ν. Μιχαήλ Αρχαγγέλου, **Ασπρακών**
- Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου, **Ασπρακών**
- Ι.Ν. Παναγίας, **Ασπρακών**
- Ι.Ν. Αγίου Κυρίλλου και Αθανασίου, **Αγίου Βασιλείου**
- Ι.Ν. Αγίου Κωνσταντίνου, **Αγίου Βασιλείου**
- Ι.Ν. Προφήτη Ηλία, **Αγίου Βασιλείου**
- Ι.Ν. Αφέντη Χριστού, **Αλαγνίου**
- Ι.Ν. Αγίου Βλασσίου (Μικρή εκκλησία), **Αλαγνίου**
- Ι.Ν. Ζωοδόχου Πηγής, **Αλαγνίου**
- Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου, **Αλαγνίου**
- Ι.Ν. Προφήτη Ηλία (Κοιμητήριο), **Αλαγνίου**
- Ι.Ν. Μεταμόρφωσης Σωτήρος (Κοιμητήριο), **Αστριτσίου**
- Ι.Ν. Αξιον Εστί, **Αστριτσίου**
- Ι.Ν. Παναγίας, **Τεφελίου**
- Ι.Ν. Αγίου Ιωάννη, **Τεφελίου**
- Ι.Ν. Αγίων Αναργύρων, **Πυραθίου**
- Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου, **Αποσελέμι**

Επειδή η Κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο του Πολιτισμού ως κινητηρίου μοχλού περιφερειακής ανάπτυξης, συνεργάζεται με τους Δήμους και τις Περιφέρειες, με στόχο την κεφαλαιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων που προσφέρει η πολιτιστική κληρονομιά.

Επειδή στόχος μας είναι να διασωθούν τα σπουδαία εικονογραφικά τεκμήρια, οι εικόνες και οι τοιχογραφίες- που λειτουργούν και ως χρονολογικές και ιστορικές μαρτυρίες της ζωής, να αποκατασταθούν τα δομικά στοιχεία, να αναδειχθεί η ιστορική και η αρχαιολογική αξία των πληγέντων Ιερών Ναών της Π.Ε. Ηρακλείου και να λειτουργήσουν ως επισκέψιμα μνημεία αλλά και ως χώροι θρησκευτικής κατάνυξης και λατρείας.

Επειδή είναι αναγκαία η διαφύλαξη της βυζαντινής αρχιτεκτονικής ταυτότητας για την ανάδειξη και αξιοποίηση του μοναδικού πολιτισμικού αποθέματος και της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής και πολεοδομικής φυσιογνωμίας των σεισμόπληκτων Ιερών Ναών της Π.Ε. Ηρακλείου.

Επειδή, με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης δημοπρατούνται σε όλη τη Χώρα έργα αποκατάστασης βυζαντινών Ναών.

Επειδή σε πολλούς από τους προαναφερόμενους Ιερούς Ναούς απαιτούνται μελέτες για τη διατήρηση της υπάρχουσας μορφής των μνημείων, με την αποκατάσταση τοπικών δομικών προβλημάτων που προκάλεσαν η φθορά του χρόνου και οι νεότερες επεμβάσεις.

Επειδή σε πολλούς από τους προαναφερόμενους Ιερούς Ναούς απαιτούνται άμεσα στερεωτικά μέτρα, καθαρισμός του περιβάλλοντος χώρου, διενέργεια ανασκαφικής έρευνας για την αρχαιολογική τεκμηρίωση του μνημείου, καθαίρεση ετοιμόρροπων σημείων λιθοδομών στα ανώτερα τμήματα των τοίχων των Ναών.

Ερωτάσθε :

(α) Ποιοι από τους Ιερούς Ναούς της Π.Ε. Ηρακλείου είναι χαρακτηρισμένοι ως μνημεία;

- (β) Σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα ερευνητικά προγράμματα αποκατάστασης μνημείων που αναφέρονται στο τμήμα Α' της παρούσας ερώτησης; Ποιος θα είναι ο φορέας χρηματοδότησης και ποιος ο φορέας εκτέλεσης των προβλεπόμενων εργασιών;
- (γ) Έχουν ενταχθεί σε αντίστοιχα ερευνητικά προγράμματα οι Ιεροί Ναοί που αναφέρονται στο ΤΜΗΜΑ Β' ή και τυχόν άλλοι Ιεροί Ναοί της Π.Ε. Ηρακλείου που δεν αναφέρονται στο ΤΜΗΜΑ Α' της παρούσας Ερώτησης ; Αν όχι, σκοπεύετε να τους εντάξετε; Αν όχι, ποιος είναι ο λόγος που εξαιρούνται τα συγκεκριμένα μνημεία;
- (δ) Αν σκοπεύετε να εντάξετε σε ερευνητικά προγράμματα αποκατάστασης τους υπόλοιπους Ιερούς Ναούς, της Π.Ε. Ηρακλείου που δεν αναφέρονται στο ΤΜΗΜΑ Α' της παρούσας Ερώτησης, ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα των ενεργειών σας;
- (ε) Σας έχει απευθύνει αίτημα η Αρχιεπισκοπή Κρήτης ή η Περιφέρεια Κρήτης για την αποκατάσταση των πληγέντων Ιερών Ναών Π.Ε. Ηρακλείου;
- (στ') Ποιοι σεισμόπληκτοι Ιεροί Ναοί Π.Ε. Ηρακλείου έχουν υποβάλει φάκελο επισκευής στον ΤΑΕΦΚ Ηρακλείου και σε ποια φάση βρίσκεται η επισκευή τους;

Ο ερωτών Βουλευτής
Κωνσταντίνος Β. Κεφαλογιάννης